

Valtionosuudet ja kotikuntakorvaus 2024

Kaupunginhallitus 26.02.2024 § 63
52/02.05.01.01/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
taloussuunnittelupäällikkö Jaana Kuuva
puh. 044 718 2788
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

kaupunginjohtaja Soile Lahti

Kaupunginhallitus päättää hakea oikaisua peruspalvelujen valtionosuuteen, jonka määrä Kuopion kaupungille vuonna 2024 sisältäen verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen, on 13.806.753 euroa. Muilta osin kaupunginhallitus merkitsee valtionosuuspäätökset tiedoksi ja päättää, että päätöksiin ei haeta oikaisua.

Päätös

Merkitään, että taloussuunnittelupäällikkö Jaana Kuuva ja talousjohtaja Marja-Leena Martikainen olivat läsnä pykälässä vastaamassa kysymyksiin ja he poistuivat kokouksesta ennen päätöskäsittelyä.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Selostus

Valtiovarainministeriö on 21.12.2023 tehnyt päätöksen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvauksesta vuonna 2024. Opetus- ja kulttuuriministeriö on 29.12.2023 tehnyt päätöksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa ja vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitetuista valtionosuuksista vuodelle 2024.

Kaupungille on päätöksien perusteella myönnetty valtionosuuksia yhteensä 32,3 miljoonaa euroa seuraavasti:

- Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta myönnettiin Kuopion kaupungille 13,8 miljoonaa euroa, johon sisältyy verotuloihin perustuvaa valtionosuuden tasausta 25,4 miljoonaa euroa.
- Veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta myönnettiin 19,2 miljoonaa euroa.
- Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta myönnettiin -0,8 miljoonaa euroa.

Peruspalvelujen valtionosuuden laskentatekijät painottuvat kunnilla ikärakenteen nuorimpiin ikäluokkiin sekä mm. työllisyyteen, koulutustaustaan ja asukastiheyteen. Kuntien valtionosuuksista vähennetään myös perustoimeentulon rahoitusosuus.

Hyvinvointialueiden rahoitukseen liittyvät lopulliset laskelmat kustannusten osalta julkistettiin 2023 lokakuun alussa. Ne aiheuttivat Kuopion kaupungille yhteensä 7,4 milj. euron leikkauksen vuoden 2024 valtionosuuksiin. Vuoden 2022 verotuksen valmistumisen jälkeen rahoituslaskelmia jouduttiin tarkistamaan vielä kertaalleen. Tämän tarkistuksen suuruus tuli kunnille täytenä yllätyksenä. Nopeasti valmistellulla lakimuutoksella vuoteen 2024 kohdistuva kuntien valtionosuuksien yhteensä n. 500 milj. euron leikkausvaikutus lykättiin vuosille 2025-2027. Kuopiolle tämä merkitsee n. 9 milj. euron vähennystä vuoden 2025

valtionosuuksiin. Kokonaisuuteen ollaan hakemassa ratkaisua, joka kohtuullistaisi kuntien rahoitukseen syntyvää merkittävää vajetta.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu talousarvioon 2024 sisältynyt valtionosuusarvio, valtionosuuspäätöksen mukainen valtionosuus sekä erotus talousarvioon.

Valtionosuudet (1000 euroa)

	Talousarvio 2024	Päätös 2024	Erotus
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, joka sisältää hyvinvointialueiden perustamiseen liittyvän siirtymätasauksen ja muutosrajoittimen sekä vuoden 2022 sote-kustannusten tarkentumisesta aiheutuvat pysyvät vähennykset	-10 910	-11 561	-651
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	25 265	25 367	+102
Verotulomenetysten kompensatiot	19 552	19 210	-342
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 617	-760	+857
YHTEENSÄ	32 290	32 257	-33

Valtionosuuslaskelmat eivät ole olleet lopullisia ennen kuin Opetus- ja kulttuuriministeriö tarkistaa vuoden 2024 valtionosuutta varainhoitovuoden keskimääräisten oppilasmäärien mukaiseksi vuoden 2024 loppuun mennessä.

Lisäksi valtiovarainministeriö on tehnyt päätöksen kuntien perusopetuksen kotikuntakorvauksen perusosasta vuodelle 2024. Kotikuntakorvaus on porrasteinen oppilaan iän perusteella ja saadaan kertomalla perusosa 6-vuotiaiden osalta luvulla 0,61; 7–12-vuotiaiden osalta luvulla 1 ja 13–15-vuotiaiden osalta luvulla 1,60. Tämän mukaisesti Kuopion kaupunki saa kotikuntakorvauksia 1,2 miljoonaa euroa ja maksaa kotikuntakorvauksia 4,2 miljoonaa euroa vuonna 2024.

Kotikuntakorvauksen tulot- ja menot sisältyvät kasvun ja oppimisen palvelualueella perusopetuksen käyttötalouteen.

Kotikuntakorvaukset (1000 euroa)

	Talousarvio 2024	Päätös 2024	Erotus
Kotikuntakorvaustulot	1 266	1 191	-75
Kotikuntakorvausmenot	-4 224	-4 202	22
NETTO	-2 958	-3 011	-53

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 51 §:n nojalla kunnalla on oikeus kolmen kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan tehdä kirjallinen oikaisuvaatimus valtiovarainministeriölle.

Kuopion kaupunki on tyytymätön valtiovarainministeriön tekemään päätökseen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VN/35660/2023) 21.12.2023. Päätöksen mukaisissa peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (608/2021) 4 ja 5 lukujen tarkoittamissa vähennyserissä, jotka koskevat hyvinvointialueiden perustamista ja järjestämistä vastuun siirtoa, on Kuopion kaupungin osalta virhe.

Peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 11 luvun 57 §:n voimaantulosäännösten 2 ja 3 momentin mukaan on tehty 2023 laskelmien tarkistus Valtiokonttorin vuosilta 2021 ja 2022 keräämien lopullisten kunnittaisten kustannustietojen keskiarvon ja vuoden 2022 tulotietojen perusteella. Uudet laskelmat ovat vuodesta 2024 lukien 30 ja 31 §:n mukaan myönnettävien valtionosuuksien perusteena. Tulojen ja kustannusten erotus otetaan huomioon peruspalvelujen valtionosuudessa vuodesta 2024 lukien. Kuopion kaupungin kustannustiedoissa kaupunki on raportoinut palveluluokalle 2283, Vammaisten liikkumista tukeva palvelu, vuoden 2022 tilinpäätöksessä 556.930,02 euroa ja 2021 tilinpäätöksessä 603.128,34 liikaa kustannuksia. Nämä kustannukset olisivat kuuluneet kunnan järjestämään palveluun 6301 Joukkoliikenne ja muut liikkumisen palvelut, eivätkä hyvinvointialueelle siirtyviin kustannuksiin.

Kuopion kaupunki vaatii valtiovarainministeriötä oikaisemaan Kuopion kaupungin vuoden 2024 peruspalvelujen valtionosuuspäätöstä siltä osin kuin mihin Kuopion kaupungin nk. sote-eriin liittyvien siirtyvien kustannusten vähentäminen edellä mainituilla vuodelta 2021 ja 2022 liikaa raportoiduilla kustannuksilla johtaa.

Vaikutusten arviointi

Merkitään, että asia on ilmasto- ja yritysvaikutuksiltaan neutraali.

Liitteet

- 52/2024 Kunnan peruspalvelujen valtionosuus ja veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvaus vuonna 2024
- 52/2024 Päätös opetus- ja kulttuuritoita varten kunnille myönnettävästä valtionosuudesta 2024
- 52/2024 Päätös kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 2024
- 52/2024 Päätös kotikuntakorvauksen perusosasta 2024
- 52/2024 Oikaisuvaatimus peruspalvelujen valtionosuus 2024